

4738

282

L-44

1894

2010

2001

թ-85

Թ Ո Ւ Ղ Թ
Շ Ր Ջ Ա Բ Ե Ր Ա Կ Ա Ն

Ս Ր Բ Ա Ջ Ա Ն Հ Օ Ր Մ Ե Ր Ո Յ

Լ Ե Ի Ո Ն Ի Ժ Գ .

Ջ Պ Ս Ա Կ Է Կ Ո Ւ Ս Ի Ն

1894

282
L-44

23149

282

44

W

Պատոռչական Եղբարց Պատրի-
արքաց, Եսիազան Եսիակոպոսաց,
Արքեպիսկոպոսաց, Եսիակոպոսաց,
եւ այլ Վիսակաւորաց, որք ՚ի խաղա-
ղոքեան եւ եւ ՚ի հաղորդոքեան ընդ
Առաքելական Աթոռոյ

Լ Ե Ի Ո Ն

ՔԱՀԱՆԱՅԱՊԵՏ ԺԳ.

Պատոռչական Եղբարք
Ողջոյն եւ Առաքելական օրհնոչքիւն.

Ախորժական միշտ եւ անձկալիւր ակնկարութեամբ Հոկ-
տեմբերի վերադարձը կը նշմարենք. որովհետեւ Մեր
յորդորանաց եւ կարգադրութեանց համաձայն՝ ՎԱՐ-
ԴԱՐԱՆի ջերմեռանդութեամբ Սրբոյ կուսին նուիրուած
ըլլալով այս ամիսն, ամեն տեղ կաթողիկէ ազգաց մէջ
բաւական տարիներէ ի վեր ծաղկած զարգացած է:
Ուստի՝ շարժեցան մեր յորդորքն՝ շատ անգամ ծանու-
ցինք. զի եկեղեցւոյ եւ Ընկերութեան դժնդակ հան-
գամանք երկնից յատուկ ձեռնտուութեան կարեւորու-
թիւնն անհրաժեշտ ցոյց կուտային Մեզ. եւ յայտնի

4863
38

կ'երեւէր՝ զի զայդ յաստուածուստ ընդունելու համար
 իր ամենասուրբ Մօր բարեխօսութենէ՝ մանաւանդ Վարդա-
 դարանի միջոցաւ որ բացարձակ սքանչելի եղաւ զօրու-
 թեամբ՝ ոչ մի ինչ աւելի հզօր է։ Քրիստոնէութիւնն
 այդ ջերմեռանդութեան ծնած օրէն փորձն առաւ. թէ՛
 բուռն հերետիկոսութեանց յարձակմանց դէմ սուրբ հա-
 ւատքն պաշտպանելու, եւ թէ նոյն հաւատոց՝ դժբաղ-
 դաբար յորդահոս ապականութեանց երեսէն թարկացած
 արժանաւոր առաքինութիւնքն՝ վերստին ՚ի պատուի
 հաստատելու համար. փորձեց զայն ապագայ ժամա-
 նակաց մէջ առանձինն եւ հասարակաց անընդհատ բա-
 րերարութեամբքն, որոց փառաւոր յիշատակն անթիւ
 յիշատակարանաց եւ հաստատութեանց մէջ կենդանի
 կանգնած է։ Եւ նոյն իսկ ներկայ ժամանակիս ջրատիչ
 չարեաց յուզմանց մէջ՝ զուարթ ոգւով նորա կենդանա-
 րար արդիւնքն կը տեսնեմք։ Դուք ինքնին՝ Պատուա-
 կան Եղբարք, ձեր աչօք կը դիտէք նոյն չարիքն որ
 կը շարունակեն դեռ եւս եւ մասամբ ծանրացեալք կ'ըս-
 տիպեն նաեւ այս տարի նորոգել առ հաւատացեալս Մեր
 հրաւէրն՝ նոր եռանդեամբ աղերսականք դառնալոյ առ
 Դշխոյն Երկնից։ — Բաց աստի որչափ աւելի Վարդա-
 րանի յատկութեանց վրայ կը յառեմք Մեր ուշն՝ այն-
 չափ առաւել իւր ազնուութիւնն եւ արդեանց մեծու-
 թիւնն կ'ըմբռնեմք. եւ նորա աւելի եւս ծաղկման մե-
 ծափափաք տեսչամբն՝ յուսալից եմք միանգամայն զի
 Մեր յորդորն մեծապէս պատուական ընծայէ զայն եւ
 նորա սուրբ սովորութիւնն գամ քան զգամ ընդհանրա-
 ցունէ։ Այլ Մեք՝ այս ախորժական նիւթոյն նկատմամբ
 անցեալ տարեաց մէջ առեւած բացատրութիւնքն՝ չեմք
 երկրորդեր, թէպէտ եւ քաղցր է Մեզ Նախախնամու-
 թեան սեպհական ճարտարարուեստ գործն յիշատակել,
 որով Վարդարանն՝ փափկիկ զօրութեամբ աղօթողին
 վստահութիւն ներշնչելով՝ ամեն բանէ աւելի Ամենա-
 սուրբ Կուսին գութն ՚ի նպաստ մեզ մայրենի մխիթա-
 րութեամբ կը յուզէ։

Մեր առ Մարիամ աղօթիւք ապաւինելն՝ նորա Աս-
 տուծոյ աթոռոց առջեւ անդադար մեզ համար իբր շը-
 նորհաց Միջնորդի վարած պաշտաման մէջ հիմնուած
 է. պատուով եւ արժանեօք ընդունելին Աստուծոյ, ո-
 լով եւ զօրութեամբ քան զՀրեշտակս եւ զՄուրբս բարձ-
 րագոյն։ Այդ գթութեան պաշտօնն՝ գողցես քան զա-
 մեն աղօթս՝ Վարդարանի մէջ կենդանի կ'երեւի. վասն
 զի այնու մեր փրկագործութեան մէջ նորա ունեցած
 մասնակցութիւնքն կերպով իւր կը բացատրուին մեզ,
 իբր այն թէ նոյն պահուն կատարուին այդ գործք. եւ
 այս բարեպաշտական մեծ արդիւնք կուտայ՝ թէ՛ յա-
 ջորդաբար մտածութեան առնուած խորհրդովք եւ թէ
 շրթամբք կրկնուած աղօթիւք։ Նախ Ենդակաճնկատուին
 ՚ի խորհրդոց՝ Որդին յաւիտենից Աստուծոյ կը խոնարհի
 առ մարդն, նորա բնութիւնն զգենով. սակայն՝ Մա-
 րիամու հաւանութեամբ, որ յոացաւ զնա Հագուով Սրբով
 Ապա Մկրտիչն եզական առանձնաշնորհիւ մայրենի ար-
 դանդին մէջ կը սրբուի եւ ընտիր ընտիր շնորհօք գձանա-
 պարն Տեսն պատրաստելու կը կոչուի. բայց այս ամե-
 նըն կը կատարուի Մարիամու այցելութեամբն եւ հո-
 գեշունչ ողջունին առ Եղիսաբեթ։ Վերջապէս շեքանու-
 սաց յոյճ՝ Քրիստոս Փրկիչ՝ կը յայտնուի. կոյսն է ծը-
 նօղն. եւ մինչ հովիւք եւ մոգք, հաւատոց երախայ-
 րիքն, տեսչանօք մեծաւ սրբով կը դիմեն ՚ի խանձա-
 րուրս Նորին, ահա գառնեն գԹանուկն հանդերձ Մարեմա
 Մօրք իւրով Հասարակաց առջեւ իբր պատարագ ընծա-
 յիլ ուզելով իւր Հօրն, կը փութայ ՚ի տաճարին երեւել.
 այլ Մարիամու ձեռամբ անդէն կ'ընծայի Տեսն. Մարիամ
 Որդւոյն ՚ի խնդիր է ըղձակերտ, խորհրդական կորստեան
 ժամանակ, եւ անհուն խնդութեամբ կը գտնէ զնա։

Նոյն ճշմարտութիւնն կը յայտնեն եւ Յաւագիւն՝
 ՚ի պարտիզին՝ ուր Յիսուս օրհասական է, եւ ՚ի գաւ-
 թին՝ ուր կը գանակոծի, փշովք պսակի, ՚ի մահ կը
 մատնի. Մարիամ չտեսնուիր. սակայն նա կանուխ իսկ

ամեն այն վիշտքն ճանչցաւ եւ տեսաւ : վասն զի երբ Մայրութեան պաշտաման մէջ զանձն ազախին Աստուծոյ խոստովանեցաւ եւ երբ բոլորովիմբ Յիսուսի Որդւոյն հետ նուիրեցաւ սեղանոյն առջեւ, նոյն վայրկենէն Որդւոյն աշխարհիս մեղաց քաւութեան տաժառնելի գործոյն մասնակցեցաւ . ուստի ճշմարիտ է՝ թէ ինքն իւր Միածնին չարչարանքն եւ բուռն տխրութիւնքն հոգւոյն խորոց մէջ կրեց : Եւ արդէն իսկ Մարիամու աչաց առջեւ պիտի կատարուէր այն աստուածային պատարագն, որոյ զոհն ինքնին կազմած պատրաստած էր առ այն : վերջինն այս խորհրդոց ամենէն տխրականն ցոյց կու տայ մեզ զայդ Կայր առ Խաչին Յիսուսի Մարիամ մայր նորա . որ սքանչելի սիրովն որ առ մեզ, որպէս զի զմեզ յիւր որդիս ժողովէ՝ իւր Միածինն զուարթաւառ նուիրեց աստուածային արդարութեան, մեռաւ ընդ նմին ի սրտի, ցաւոց դաշունիւ հարեայ :

Ապա վարդարանն առաջնորդէ մեզ ի Փառաց խորհուրդս . յորս մեծի կնոջ միջնորդութիւնն նմանապէս կը տեսնուի եւ արդեամբք բազմաբեղուն : Ի մեռելոց յաղթական որդւոյն փառօք՝ կը հրճուի սիրան, եւ մայրենի անձկաւ ի յաւիտենից արքայութիւն համբարձմանն կը հետեւի . այլ որչափ ալ երկնից արժանի՝ սակայն կը մնայ յերկրի . զի նորածին Եկեղեցի զօրութիւն եւ խրատ պիտի քաղէ ՚ի նմանէ, որ ՚ի վեր քան զամենայն կարծիս՝ իմաստութեանն Աստուծոյ խորոց խորամուխ էր : (Ս. Բեռնարդոս. Յշ. ԺԲ. ասանյնաշնորհից Ս. Կոստ. Թ. 3.) Մարդկային փրկութեան գործոյն կատարման համար դեռ եւս Հոգւոյն Սրբոյ՝ ՚ի Քրիստոսէ խոստացեալ զարուստն կը մնայր . եւ ահա Մարիամ անդէն ՚ի վեր նատան, Առաքելոց հետ ազօթակից եւ նոցա համար անպատում հեծութեամբ աղերսարկու՝ կը փութացունէ զլրութիւն միտմարիչ Հոգւոյն, Քրիստոսի դերագոյն պարգեւն, անսպառ գանձն, Եկեղեցւոյ վրայ : Եւ ապա՝ օր մը՝ առանց չափու եւ առանց վախճանի՝ կարող է մեր դատն պաշտպանել, գիմերով դէպ յանմահ կեանս :

Եւ արդարեւ հրեշտակաց դասուց երգակցութեամբ կը նկատեմք զնա արտասուաց հովտէն փոխել յերկնայինն երուսաղէմ . կը պատուեմք քան զամեն Սուրբս փառաւորեալն, աստեղազարդ պսակեայն յԱստուծոյ Որդւոյն՝ եւ առ նմին բազմեալ Դիսոյն, տիեզերաց տիկինն :

Եղբարք Պատուականք, եթէ այս ամեն կարգաւ խորհրդոց մէջ՝ դէպ առ մեզ Աստուածային խորհուրդն՝ խորհուրդ իմաստութեան եւ գրութեան՝ (Ս. Բեռնարդոս. Ճար. Ս. Կոստ. Թ. 6.) կը վայլի, ճշմարիտ է թէ կը շողայ նաեւ այն բարութեանց մեծութիւնն՝ որոց համար առ Մայրն կոյս պարտական եմք . եւ ոչ ոք կարող է առանց Մարիամու ձեռօք աստուածային զթութեանց յորդութեանն արժանանալու կենդանի վստահութիւնն զգալու ի սրտին՝ խորհել զայնս :

Նոյննպատակին քաջայարմար է խորհրդոց հետ եւ ձայնաւոր աղօթքն . վասն զի նախ ըստ արժանւոյն՝ աստուածային վարդապետին ուսուցած ընտիր հայցուածով կը կարգամք զՀայրն որ յերկինս է, եւ ի տէրունի զահոյնցն մեր աղերսական ձայնն ապա կ'ուղղեմք առ Մարիամ : Ամենայնիւ համաձայն զթութեան միջնորդին օրինաց, որոյ վերայ է խօսքն, եւ զոր Բեռնարդինոս Սիենացի կը պարզէ այսպէս . Ամենայն շնորհաց հարորդեոց այսմ աշխարհի՝ երբակի եւ ուղիք, զի յԱստուծոյ ՚ի Քրիստոս, ՚ի Քրիստոսէ ՚ի Կոյսն, եւ ՚ի Կոստէն աստիճանեալ ժամանէ ՚ի մեզ : (Բեռնարդինոս. Ճար. Զ. էրմականս Ս. Կոստ. Թ. 3. Ս. Երման. Ա. 1. Գ, 2.) Եւ մեք ըստ կազմութեան վարդարանին՝ սոյն աստիճանաց վերջնոյն վրայ ընդերկար եւ զօգցես սիրալիւր կը յամեմք, տասնիցս հրեշտակային ողջոյնն կրկներով կը վստահմք առաւել եւս փութով ժամանել միւս աստիճանաց : այսինքն ՚ի ձեռն Քրիստոսի առ երկնաւորն Հայր : Եւ զի կրկին եւ երեքկին ողջոյնն առ Մարիամ՝ մեր տկար եւ յողորդ աղօթից հարկաւոր վստահութեամբ զօրանալուն նպատաւոր է, որով մեր տեղ եւ մանաւանդ մեր անուամբ պարտաւորի պաղատել զՏէր : Եւ չէ հնար զի մեր աղօթք

թեան եւ սրբութեան համար հաստատութիւնք եւ գրք-
 գիւ գտնենք: Քրիստոնէութեան ամենէն աւելի գոյա-
 ցական եւ սքանչելի նիւթերն են առնք, որով աշ-
 խարհ նորոգեցաւ, ճշմարտութեան արդարութեան եւ
 խաղաղութեան հիանալի պտուղներով: Եւ յիշատակելի
 է նաեւ թէ նոյն նիւթերն ո՛րչափ պատշաճապէս
 կարգեալ են ըստ իւրաքանչիւր անձանց որչափ եւ ա-
 նուս ըլլան: Վասն զի ոչ եթէ իբր նկատելի ճշմարտու-
 թիւնք եւ վարդապետութիւնք կ'առաջարկին դոքա,
 այլ առաւել եւս իբր տեսանելի գործք եւ հիանալի ներ-
 կայացմունք: Եւ այսպէս խորհուրդքն ըստ պարագա-
 յից տեղեաց եւ ժամանակին եւ ըստ անձանց պատկե-
 րանարով՝ օգտաշատ եւ կենդանի արդիւնք կ'արտա-
 դրեն, առանց մտաց յոգնութեան, զի 'ի մանկութենէ
 սրտին մէջ դրոշմուած եւ սովորած են: Որով հազիւ
 թէ խորհրդեան մը ձայնն առնու՝ իսկոյն մտաց եւ սի-
 րոյ թեւերովն կը խոյանայ ընդ այն երկիւղած ոգին,
 եւ շնորհիւ Մարիամու երկնային առատ պաշար կը քա-
 ղէ անտի: Այլ ա՛յլ եւս ակորթական անուն եւ արժա-
 նիք ունին մեր պսակներն իր առջեւ. վասն զի քանիցս
 մեք եռանդուն յիշատակաւ իւր խորհուրդքն կը յեղ-
 յեղեմք՝ նոյնչափ մեր երախտագէտ սիրտն կը յայտնեմք
 իրեն. իբր այն՝ թէ իւր առ մեր փրկութիւն ունեցած
 անյագ սիրոյն բարութիւնքն յիշատակելէ անյագ են
 եւ մեր սիրտք: Իր առջեւ այսպիսի յիշատակներ սի-
 րալիւր յաճախելով 'ի մէնջ, եթէ հնար է խորհել՝ իսկ
 թող թէ բացատրել, ի՛նչպէս հանապազ նորանոր խըն-
 դութեամբ կը գեղուն իւր երանիկ հոգին եւ ո՛րչափ ու-
 զորմութեան եւ մայրենի բարութեան քնքոյշ իղձեր կը
 զարթուցանեն 'ի սրտին: Եւ այս նոյն յիշատակք՝ եւ
 որչափ որ 'ի սուրբ խորհրդոց դեռ եւս հնար է քաղել՝
 մեր ազօթքն երդմնեցուցման զօրութեամբ կը զինեն.
 որոց՝ Ս. կուսին սրտին վրայ ունեցած կարողութիւնն՝
 անասելի է:

Առ քեզ՝ այո՛՝ կը փութամք խղճալի որդիքս եւս-

յի, սուրբ Աստուածամայր. առ քեզ մեր ձայնն կը բառ-
 նանք փրկութեան մերոյ Միջնորդդ, կարօզ եւ զթած
 միանգամայն: Օ՛ն ուրեմն, Որդւոյդ Յիսուսի 'ի քեզ հե-
 ղած բերկրութեանց քաղցրութեանն՝ իր անհուն ցա-
 ւոց մասնակցութեանդ՝ 'ի քեզ ճառագայթած իւր
 փառաց պայծառութեանն համար՝ թախանձագին պա-
 դատմք քեզ, լուր մեզի՝ թէպէտ անարժանք, անսա՛-
 մեզի:

Եղբարք պատուականք, վարդարանին ազնուութիւնն
 ըստ կրկին գլխոց՝ զոր պարզեցինք՝ լաւագոյն եւս ցոյց
 կու տայ ձեզ անոր հաստատութեան եւ սփռման համար
 Մեր անդադար եռանդեան պատճառն:

Ինչպէս ըսինք կանխաւ՝ մեր աւուրքն երկնից եղա-
 կան օգնականութեանց կարօտ են. եւ մանաւանդ եթէ
 եկեղեցւոյ կրած դառնութիւնքն խորհմք, ըստ ազա-
 տութեանն եւ իրաւանց, եւ քրիստոնեայ ընկերութեան
 բարգաւաճման եւ խաղաղութեան դէմսպառնացօղ ա-
 հարկու վտանդներն: Եւ արդ Մեր պարտքն է կրկնել
 վերստին՝ զի Մեր ակնկարութեանց մեծագոյնն 'ի սուրբ
 վարդարանէն է. այնպէս զի քան զամեն ինչ աւելի
 այնու պարտ է թախանձել յաստուածուստ կարեւոր
 օգնութիւնքն: Եւ Մեր եռանդագին ուխտն է՝ զի այս
 պաշտօնասիրութիւն ամեն տեղ բարձրագահ բազմի. 'ի
 քաղաքս եւ 'ի գիւղս, 'ի սուրբ եւ 'ի գործատունս,
 առ ազնուատոհմն եւ ժողովրդականս: Ամենուն սիրե-
 լագոյն պաշտօնն եւ հաւատոց իբր ազնուական նշանն
 ըլլայ, եւ միանգամայն անվրէպ միջոց մը աստուածա-
 յին զթութեան շնորհն ընդունելու: Առ այս իսկ՝ հարկ
 է փութալ հետամտիլ, զի ամբարշտութիւնն խերացնոր
 կրկնապատկէ իւր ճիգն եւ ջանագիր է աստուածային
 արդարութեան վրէժխնդիր ահարկու զայրոյթն բողբոյ
 'ի վնաս հասարակաց: Ամեն բարի անձանց եւ Մեզ հա-
 մար դառնութեան պատճառներէն մին կը տեսնեմք
 նաեւ՝ նոյն իսկ կաթուղիկէ ժողովրդոց մէջէն բազմա-

թիւ անձանց միշտ պատրաստ հաճութիւնն՝ մեր փառապանծ կրօնից վրայ որչափ հնար է նախատինք կուտերու. եւ մանաւանդ թէ ինքեանք իսկ հրատարակութեանց անհաւատալի սանձարձակութեամբն (*) ոչ ինչ այլ ունին կարծես ՚ի նկատի՝ բայց եթէ ամենէն սրբազան իրաց անարդութիւնն սպրդել ժողովրդոց մէջ, եւ ծաղրածութեամբ խախտել նորա վստահութիւնն ամենասուրբ կուսին միջնորդութեանն վրայ: Վերջին ամսոցս մէջ եւ ոչ իսկ երկրպագելի Փրկչին անձին խնայեցին. զի մինչեւ յայն կէտ անպարկեշտ լրբութեան հասին՝ մինչեւ զՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ (**), պղծութեամբ շարախեալ թատրոններու վրայ ձգձգել էւ ներկայացուցուել զՆա իւր սեպհական աստուածութենէն՝ յորմէ առհասարակ մարդկութեան փրկութիւնն կախուած է՝ մերկ կողոպուտ. այլ ամօթն կուտակեցաւ երբ դարաւոր դատապարտութենէ ուղեցին անպարտ հանել այն ամպարչտին անունն՝ որ ահուելի անդգամութեամբն Քրիստոսի մատնիչն եղաւ: Իտալիոյ քաղաքաց մէջ այդօրինակ եղերունք՝ հասարակաց նուաստութեան աշուկն դրդեցին. բոլոր սոսկալի՝ կրօնից անբունաբարելի իրաւանց վրայ ձեռնձգութեանց եւ ոսնահարութեանց դէմ. մանաւանդ այնպիսի ազգի մը՝ որոյ իրաւամբ նախնական պարծանքն է կաթողիկէութիւնն: Սուրբ եւանդեամբ վառեալ՝ փութացին ի դիմի գալ Եպիսկոպոսունք. եւ նախ առ այնս որոց սրբազան պարտքն է հայրենի կրօնից պատիւն պաշտպանել՝ ազգակ բարձին զօրութեամբ, եւ ապա դայթակղութեան ծանրութիւնն զգացունելով իրենց ժողովրդոց՝ յորդոր կարգացին յատուկ գործերով փոխարինել առ մերս ամենափրկելի Փրկիչ, որ այն նախատանաց նշաւակ եղած էր: Յայտնապէս ախորժելի է Մեզ գովութեամբ յիշատակել այն աներկիւզ եւ արդիւնաշատ հաւատքն՝ զոր բարեպաշտք պանծանօք ցոյց տուին, եւ այս Մեր

(*) Եմիլ Զոլայի վատշուեր գրութիւնն «Lourdes»
 (**) Պոլիոյի հայնոյցի ամպարիշտ բարերգութիւնն.

ի խոր խոցեալ սրտին մեծ մխիթարն: Այսու ամենայնիւ՝ ի պարտուց գերադոյն պաշտամանս ստիպեալ՝ կը բառնամք Մեր ձայնն եւ Մեր վիշտն եւ բողոքներն ընդ Եպիսկոպոսացն եւ ընդ հաւատացելոցն խառնելով՝ Առաքելական իշխանութեամբ կ'ամրացունեմք: Եւ ապա նոյն խանդիւ որով կ'ողբամք այդ Եպիսկոպոս պրբապղծութիւնն՝ նովիմք կը պատուիրեմք ամենայն կաթողիկէայց՝ մանաւանդ Իտալիացոց՝ Հաւատքն: Վառվառն խնամքով պահպանեն ի հարց ժառանգեալ այս անդին ժառանգութիւնն, քաջութեամբ պաշտպանեն, ծագկեցունեն զայն պատուական գործովք, որոց բեղմնաբաշխ մղիչ են ինքնին Հաւատք:

Այս ա՛յլ եւս պատճառ մ'է որով ամբողջ առաջիկայ հոկտեմբեր ամսեան մէջ առանձնականք եւ ընկերութիւնք գեղեցիկ պայքար մը հաստատեն մէջերնին, մեծին Աստուածամօր՝ քրիստոսեան ժողովրդոց հզօր Օգնականին՝ Երկնից հոյակապ դշխոյին պատուոյն եւ փառաց առաւելութեամբն զիրար գերազանցելով: Եւ Մեք Մեր կողմէն այս նպատակաւ ի Մէնջ շնորհեալ ներողութեանց բոլոր նպաստքն կը հաստատեմք առատասիրտ:

Եւ արդ՝ Եղբարք Պատուականք, Աստուած որ առատագորք տեսչութեամբն այնպիսի շնորհեաց մեզ Միջնորդ, (Ս. Բեռնարդոս. Յգ. ԺԲ. առանչնաշնորհից Ս. Կուսին. Թ. 2.) եւ ամենայն բարեաց Մարիամա. հասանել մեզ կամեցաւ, (Անդ. ճառ. Մննդ. Ս. Կուսին. Թ. 7.) զուարթ աչօք հայի նովիմք՝ հասարակաց ուխտերուն, եւ հասարակաց ակնկալութիւնքն ամենալիր պարգեւէ: Ասոր աւետիքն ըլլայ Առաքելական օրհնութիւնն՝ զոր ձեզ եւ ձեր եկեղեցաւ կանաց եւ ժողովրդեան մեծաւ սիրով կու տամք ի Տէր:

Տպւալ է Հուլի, առ Ս. Պետրոսի յՑ Սեպտեմբերի 1894
 Ի ժէ ափ Հայրապետութեան Մերոյ:

ԼԵՒՈՆ ՔԱՀԱՆԱՅԱՊԵՏ ԺԳ.

4738

2013

« Ազգային գրադարան

NL0032139

